

Novice. Rosegger.

Te dni je minulo 70 let, odkar se je porodil najpomembnejši nemški štajerski pisatelj dr. Peter Rosegger. Zdi se nam potrebno, da ob tej priliki tudi mi par besed izpregovorimo. Kajti ta mož je pač največji duh, kar nam jih je v zadnjih časih porodila zelena štajerska zemlja.

Rosegger bil je rojen 1. 1843. Njegova mati, hčerka žgalca oglja, je znala čitati, kar je bila takrat še redka umetnost. Od nje dobil je Peter prve nauke. Pozneje je prišel v njegovo rojstno vas Alpel neki šomašter Miha Patterer, katerega je fajmošter iz prejšnjega bivališča pregnal. Ta učitelj je pričel za hrano in tobak sina gozdni kmetov Roseggerja v računstvu, čitanju in pisjanju podučevati. In ta učitelj je tudi kot prvi izpoznał, da tiči v tem kmetkem dečku izredno mnogo talentov.

V nedeljah hodil je Rosegger prav pridno v cerkev. Čez teden pa je pasil ovce, rezal krmo, nosil snop in kopal zemljo. Kadar je imel čas, pa je stopil na kak obmejni kamen in je pričel glasno pridigovati, tako da so pričele ovce začudeno gledati.

Peter Rosegger.

Naposled peljela je mati dečka h gospodu dehantu, češ da ga naj ta pripravi, da postane duhovni gospod. Ali dehant je dejal, da je fant za tako službo preslaboten. Zamān so se Petrovi starši trudili, da bi dečka v kakšnji duhovniški zavod spravili. Rosegger pravi danes: „Od duhovnih gospodov, ki so mi pozneje mnogokrat svoje obžalovanje izrazili, podal mi ni nikdo svoje roke. In mislim, da je to dobro bilo. Kajti že moje svetovno naziranje v temelju ni harmoniralo z onimi. Bil sem iz vse duše kristjan. Pred mano stal je katoliški kult velik in lep; ali moji ideali hodili so druga pota nego politični cerkev.“

Medtem je deček že pričel pesni in povesti pisariti. Za kmeta je bil preslaboten. Zato so ga dali starši konečno h krojaču Orthofer v Kathreinu v poduk. Tri leta se je Rosegger žnidarije učil in več kot 2 leta delal je potem kot pomočnik na „šteri.“ Rosegger pravi, da je bila to njegeva „visoka šola.“ Žnidarček pesnaril je veselo naprej. Naposled našel je celo pogum, da je poslal eno svojih pesni na uredništvo Graške „Tagesposte.“ Takratni urednik je bil profesor dr. Adalbert Swoboda, ki je takoj Roseggerjev talent izpoznał. Njemu grē tudi glavna zasluga, da je omogočil razvitek Roseggerja, njegovo izobrazbo in njegov krasni napredok. S pomočjo še dragih štajerskih odličnjakov se je spremenil kmetski fant v učenega pisatelja.

Medtem ko je študiral, ni pozabil Rosegger nikdar svojo rojstno vas Alpel in večkrat v letu peljal se je tja. To ljubezen do domače grude,

vseh velevlasti. Ta komisija podala bode vele-silam predloge za bodočo organizacijo Albanije. Albanska žendarmerija stala bode pod poveljstvom švedskih oficirjev.

Črnogorske izgube.

Uradno se poroča iz Cetinja, da so Črno-gorci v tej drugi balkanski vojni proti Bulgariji izgubili 16.000 mrtvih in ranjenih. To razmeroma velikansko število žrtev, ki so jih prinesli Črno-gorci za srbske „brate“, napravi v vsej deželi globoki in uničujoči vtis. Ljudstvo godrnja in joka . . .

Nadaljni boji.

Bukarest, 30. Srbi so bombardirali mesto Vidin. Boji so bili jako krvavi. — Po bojih pri Simitli, ki so bili jako krvavi, šli so Bulgari nazaj na utrije posicije pri Džumaji. Prišlo je do krvave bitke, pri kateri so Grki Bulgare v beg pognali. Izgube so velike. Od nekaterih bulgarskih batajlonov je ostalo le do 30 mož. Grki so imeli v bitki pri Džumaji čez 10.000 mrtvih in ranjenih. Baje so izgube Bulgarov še mnogo večje.

Grozovite izgube.

Ruski list „Novoje Vremja“ poroča, da je v tej drugi balkanski vojni padlo okroglo 140.000 vojakov (mrtvih in ranjenih). Po mnenju tega v takih zadevah dobro podučenega lista izgubili so Bulgari 70.000, Srbi 40.000 in Grki 30.000 mož. Nebovpijoče prelivanje krvi jugoslovanskih „kulturnoscev“.

Iz razdjane Makedonije.

Cez kri in mrliče, čež razvaline polne đima vodi pot v Makedoniji, kjer so divjali Bulgari. Vse vojne grozovitosti, kar jih počna svetovna zgodbina, so male napram temu, kar se je zgodilo v Makedoniji. Renco Larco, poročalec lista „Corriere“ potoval je od Kavalle na Egejskem morju deloma k nogam, deloma na konju in v voznu skozi razdjano deželo in poroča v pismu iz Demir-Hissaria, kaj vsa je videl in slišal. Povsod so v razvalinah; vse dežela je posejana z grobovi in mrliči; kamor so prišli Bulgari, uničili so vse, kar je bilo živega in vso lastnino. V Kavallu so začasa bulgarske vlade hujše nego v obleganem mestu živeli, Ribištvu, trgovino itd. se je popolnoma uničilo. Nasprotno pa je nastopila lakota. Kavalla je središče velike pokrajine, ki si sledi tobak. Ževez je bila zraka, ali spraviti jo niso mogli, kajti Bulgari vzelci so vse vozove v vojne namene. Prebivalcev se je naravnost izsesalo in pobilo. Prišli so ponje v njih hiše in nikdo jih ni več videl. Marsikdo je dal vse svoje premoženje, da si reši življenje, pa tudi potem ni vedno tej grozni usodi vše. Od Kavalle potoval je Larco v notranje dežele. Ko je došel v Doxato, bil je zrak napolnjen z dimom. Vse hiše so bile prazne, vrata zaprta, okna razbita. Druge hiše zopet sežgane in zrušene, ceste vsled razvadim zaprte. Doxato izgledalo je hujše nego bi ga zadel potres. Ljudi je Larco le malo našli. Par jih je bilo, ki so morilcem ušli; ti posamezniki peljali so ga v cerkev, katere tla so bila polita s krvjo. Tu so Bulgari duhovnike pri utrjanju maši pred oltarjem poklali. Potem so vse prebivalce, ki so jim prišli v roke, pomorili. Larco je videl par otrok, ki so se rešili. Neki 13 letni deček imel je na svojem truplu 10 težkih ran od sablje. Ženske in otroci so morali gledati, kako se je njih očeti in može morilo, njih lastnino uničevalo, njih domovje požigalo. Vse kar je bilo grškega, določili so Bulgari smrti... Na tisoče požganih hiš je opazil poročalec, zemlja pa je v pravem smislu beseda napita s krvjo in grozovito razmesjeni mrlči ležijo med razvalinami. Neki deček mu je pravil, da je bil 24 ur skrit in da je videl, kako so Bulgari njegove starše, sestre in sorodnike poklali. Na tisoče se je na enem dnevu pomorilo. Najhujše pa so divjali Bulgari v mestu Serres. Tam je bilo več kot 4000 hiš požganih. Le malo ljudi je pobegnilo pred bulgarskim handžarjem in še ti so napol nagli izročeni lakti... Balkanska kultura!

Mirovna konferenca.

Bukarest 30. Danes se je vršila prva mirovna konferenca. Predsednik je prevzel rumunski zunanjji minister Iaiorescu. Potem je seja ednoglasno določila 5 dnevno premirje za armado, kar je želja po miru splošna. Nato je bila seja skinjena do jutri. Upati je, da bode mirovna razgovaranja hitro končana.

Albanija.

Zastopniki velevlasti so albanski štatut enečno rešili. Albanijo bode vladal knez, katerega se bode v 6 mesecih določilo. Medtem pa se bode ustavo Albanije uredilo. V tamamen se določi posebna kontrolna komisija, ki obsegajo enega zastopnika Albanije in po enega

zeliščni esenc-fluid z zn. „Elzafuid!“! Naj bi te vrstice naše čitatelje na to opozarjale. 12 steklenic franko za 5 krov od apotekarja E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz št. 241 (Hrvatsko) se naroči najbolje obenem s Fellerjevimi odvajalnimi Rabarbara-krogljicami z zn. „Elza-kroglice“ (6 škatljic franko 4 krov), ki naj bi se

jih imelo vedno v hiši zoper bolečine v želodcu, „sodbrennen“, trdem telesu, napenjanju, po-manjkanju apetita in kislemu kovanju. Mnogo zdravnikov rabi rabi to priznano sredstvo v svoji praksi in se izraža prav hvaležno o dobrih uspehih.

Hitro pozabi

Srbijino ljudi na hude bolečine v križu, na bode-srece in trganje, na giht in reumo, ki so jih morali prestati: misljijo, da so zdaj za vedno milji in ako pridejo bolečine zopet, potem zopet imajo v hiši Fellerjev bolečine odpravljanje prodiri z oči. Grozno je, da so jih vseh velevlasti. Ta komisija podala bode vele-silam predloge za bodočo organizacijo Albanije. Albanska žendarmerija stala bode pod poveljstvom švedskih oficirjev.